

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 30 листопада 2022 р.

№ 145/6

Щодо Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 05.07.2022 р. Комітет з питань екологічної політики та природокористування розглянув Національну доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році (далі – Національна доповідь), надану Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

Національна доповідь подана на розгляд Верховній Раді України відповідно до пункту «а» частини другої статті 25¹ Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.02.1992 № 61 «Про забезпечення підготовки Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні» підготовка щорічної Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні здійснюється профільним міністерством за участі заінтересованих центральних органів виконавчої влади, Академії аграрних наук України, Національної академії наук України та за участі громадськості. Аналіз Національної доповіді дозволяє дійти висновку, що для її формування використана галузева інформація з різних джерел, яка відповідає вимогам зазначеної постанови Кабінету Міністрів України.

Інформаційне наповнення документу відповідає структурі, яка була затверджена наказом Міндовкілля від 27.05.2022 № 212 для Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році.

Після отримання Національної доповіді від 01.07.2022 у Комітеті було попередньо підготовлено висновок, у якому наведено низку істотних зауважень до змістовної частини та оформлення матеріалів, викладених у доповіді. Розглянувши зауваження у робочому порядку Міндовкілля опрацювало зазначену доповідь і листом за № 25/2-22/15908-22 від 18.11.2022 надало доопрацьований варіант Національної доповіді на розгляд.

Комітет зазначає, що порівняно з попереднім варіантом Національна доповідь містить більш якісну та детальну інформацію за рядом тематичних розділів.

Зокрема, Комітет відзначає істотне покращення якості та обсягів наведеної у доповіді аналітичної інформації про виконання державних екологічних програм (підрозділ 15.4). Певного розвитку набула діяльність Міндовкілля з питань технічного регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки (підрозділ 15.8). Зокрема, заслуговує на позитивну оцінку діяльність ТК 82 «Охорона довкілля» з стандартизації: розроблено низку нових та внесено зміни до чинних ДСТУ з питань оцінки впливу на довкілля, систем екологічного управління, екологічного маркування та декларацій.

Наведено ґрунтовні додаткові матеріали щодо міжнародної діяльності Міндовкілля за напрямом охорони навколишнього природного середовища, зокрема і за результатами надання міжнародної технічної допомоги.

Разом з цим, Комітет зазначає, що ряд зауважень та пропозицій залишився актуальним і до доопрацьованого варіанту Національної доповіді.

Комітет зазначає, що у зв'язку із прийняттям постанови Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» уже раніше розроблені регіональні та місцеві схеми формування екологічних мереж та програми формування регіональних екологічних мереж потребують приведення їх у відповідність до нового адміністративно-територіального устрою України.

У підрозділі 5.2.1 «Загальна характеристика рослинного світу» (стор. 86) необхідно коректно зазначити інформацію про прийняття Закону України «Про ратифікацію Нагойського протоколу про доступ до генетичних ресурсів та справедливий і рівноправний розподіл вигід від їхнього використання до Конвенції про біологічне різноманіття» № 1926-IX від 02.12.2021 року (зокрема скоригувати фразу «Президентом України прийнято»).

У підрозділі 5.2.2 Національної доповіді зазначається, що до сфери управління Держлісагентства належить 73% лісів держави. Далі повідомляється (стор. 89), що у лісах підвідомчих підприємств ліквідовано 659 лісових пожеж на площі 289 га, а також не допущено переростання пожеж до рівня надзвичайної ситуації. А якими показниками характеризується упродовж 2021 року ситуація щодо пожеж на площі лісів, які належать до сфери управління інших відомств, – 27% (по ним дані відсутні). Чи охоплені зазначені ліси моніторинговими дослідженнями пожеж з використанням автоматизованої системи «Пожежі» Держлісагентства ?

У підрозділі 7.3 «Дозвільна діяльність у сфері використання надр» показники дозвільної діяльності (стор. 179) було б доцільно доповнити інформацією про кількісні значення щодо виданих дозволів у розрізі видів корисних копалин, як важливої складової для подальшого планування геологорозвідувальних робіт.

У доповіді не відображено стан виконання Рекомендацій слухань у Комітеті на тему: «35-ті роковини Чорнобильської катастрофи: проблеми та перспективи розвитку зони відчуження», схвалених рішенням Комітету

Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 14.04.2021 № 76/12. Документ містить низку рекомендацій Комітету, які потребують вжиття відповідних заходів. Інформацію про стан виконання зазначених Рекомендацій центральними органами виконавчої влади доцільно було б навести у Національній доповіді. Також на стор. 241 необхідно у реченні «Через 33 роки після Чорнобильської катастрофи ...» виправити фразу «33 роки» на «35 років».

У різних розділах Національної доповіді зазначаються посилення на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами - членами, з іншої сторони. З урахуванням актуальності євро інтеграційних процесів в Україні було б доцільно висвітлити стан виконання положень зазначеної Угоди, у першу чергу її Додатку ХХХ до Глави 6 "Навколишнє природне середовище" Розділу V "Економічне і галузеве співробітництво", в окремому розділі, зупинившись при цьому більш детально на прогресі імплементації зобов'язань, які до цього часу залишались невиконаними.

Окрім вищезазначених зауважень та пропозицій до окремих частин Національної доповіді по суті слід також зауважити, що текст і табличний матеріал доопрацьованого документу також потребують редакційних і технічних правок, термінологічних та інших уточнень; нумерація і назва розділів, підрозділів доповіді, таблиць, рисунків має бути уніфікована і упорядкована згідно ustalених норм оформлення.

Так, нумерація сторінок, яку зазначено у частині «Зміст» оновленої Національної доповіді, знову ж таки потребує приведення її у відповідність з нумерацією сторінок у текстовій частині. Наприклад, починаючи із розділу 5 «Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття ...» номер сторінки початку розділів не відповідає сторінці їх фактичного розташування у тексті Національної доповіді, що ускладнює процес пошуку відповідної інформації.

У частині «Зміст» Національної доповіді підрозділ 9.2 має назву «Об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку» (назва зазначеного підрозділу відповідає його назві, визначеній структурою Національної доповіді, затвердженої наказом Міндовкілля від 27.05.2022 № 212), проте у тексті доповіді (стор. 210) зазначений підрозділ має іншу назву - «Питання поводження з хімічними засобами захисту рослин».

Ряд наведених інформаційних даних було б доцільно конкретизувати, надати в цифровому вигляді (в абсолютних цифрах або у відсотках у порівнянні з попередніми роками) для можливості їх аналізу, узагальнення та подальшої роботи з ними, наприклад формулювання: стан спільноти мікрофітобентосу влітку покращився, а восени – дещо погіршився у порівнянні із 2020 роком (стор. 68); аграрне перетворення значної частини природних трав'яних екосистем призвело до масштабного порушення їхньої структури, руйнування, фрагментації (стор. 73); у минулому році обсяг видобутку рапани в порівнянні з 2019 роком дещо скоротився (стор. 105).

Також, ряд даних, наведених у доповіді, потребують уточнення та оновлення. Зокрема, доповідь містить низку даних за 2020 рік, які подаються як

останні доступні дані, наприклад у табл. 5.1, 5.2, рис. 5.6 - 5.10, хоча у табл. 5.3 та у тексті відповідного розділу наведено аналогічні дані за 2021 рік; те ж саме стосується рис. 5.11 «Обсяги вилову рапани у Чорному морі» – відсутні дані за 2021 рік, а за текстом на цій же сторінці наводяться дані по запасам рапани у червні та жовтні уже 2021 року.

На стор. 336 - 337 дані по кількості бджолосімей та обсягах виробництва меду в Україні знову ж таки наведено станом на початок 2021 р. (повинні бути дані станом на 01.01.2022). Те ж саме стосується даних щодо площ сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом, кількості операторів органічного ринку, обсягів вирощеної і експортованої органічної продукції, переліку країн ЄС, до яких таку продукцію експортовано – наведено дані за 2020 рік, а дані за 2021 рік відсутні (підрозділ 11.3 «Органічне сільське господарство»).

Необхідно упорядкувати згідно ustalених норм оформлення нумерацію таблиць, розміщених у розділах 7 «Надра» та 8 «Відходи». Спочатку у підрозділі 7.1 «Мінерально-сировинна база» зазначається нумерація таблиць - 7.1, 7.2, далі у підрозділі 7.2.2 «Екзогенні геологічні процеси» - йде нумерація табл. 1, 2, 3, 4, 5 (за правилами оформлення потрібно 7.3, 7.4, і т. д.), далі у підрозділі 7.4 «Геологічний контроль за вивченням та використанням надр» продовжується нумерація таблиць – табл. 6, 7 та 8 (правильно буде 7.8, 7.9, 7.10). На стор. 196 відсутня нумерація таблиці «Загальний обсяг накопичення ТПВ по регіонах у 2021 році».

У тексті доповіді залишились посилання на таблиці з однаковими номерами, які містять різну тематичну інформацію. Наприклад, на стор. 267 розміщено табл. 10.3 «Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря», а на стор. 269 знову розміщена таблиця під номером 10.3, яка має назву «Основні показники водопостачання і водовідведення»; на стор. 280 розміщено табл. 10.7 «Обсяги утворення відходів металургійної промисловості», а на стор. 282 знову присутня таблиця під тим же номером, яка носить уже назву «Перелік виробництв хімічної промисловості, що забруднюють атмосферне повітря».

Крім того Комітет зазначає, що постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2022р. № 883 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 7 лютого 1992 р. № 61 «Про забезпечення підготовки Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні», а саме:

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів готує і подає до 20 грудня на розгляд Верховної Ради України щорічну Національну доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні;

у разі коли строк для подання щорічної Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні припадає на період воєнного стану, Доповідь готується за весь період її неподання та подається протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану.

Зважаючи на викладене, Комітет в и р і ш и в:

1. Інформацію взяти до відома.

2. Зазначити, що Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році може бути опублікована Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України окремим виданням та розміщена в системі Інтернет після врахування зауважень Комітету, викладених у мотивувальній частині цього рішення.

3. Рішення направити до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

